

Spregledana gora nad Sextenom

Cime di Sesto/Gsellknoten

Če potujemo od Lienza po dolini Drave navzgor, po prestopu avstrijsko-italijanske meje pri kraju Vierschach prvič uzremo vrhove Sekstenskih Dolomitov. Med njimi izstopata dva, priostrena Punta dei Tre Scarperi in ob njej nižja in bolj razpotegnjena gora po imenu Cime di Sesto. Če je Punta dei Tre Scarperi, ki v Sekstenskih Dolomitih seže najvišje, podoba vzvišene skalne katedrale, Cime di Sesto bolj spominjajo na široko grajeno, nezavzetno trdnjavo.

*Punta dei Tre Scarperi
(na desni) in Cime di Sesto
z juga Foto: Matija Turk*

Cime di Sesto/Gsellknoten ne premorejo privlačnosti in elegancje, kot ju ima Punta dei Tre Scarperi/Dreischusterspitze, ki je z vseh strani

zaradi svoje višine in enkratne podobe prepoznavna že od daleč. Njihovo severno obličje, ki se nam kaže iz Vierschacha je popolnoma skalnato, medtem ko se

razdrapane stene na južni strani gore iztekajo v skrota pobočja, ki strmo padajo v dolino Val Fiscalina/Fischleintal. Cime di Sesto se dviguje naravnost nad vasjo Sesto/Sexten, na zahodni strani doline Val di Sesto/Sextental. Podoba gore je pravo nasprotje umirjenim pašnikom, posejanim s skednji in seniki, ki ležijo ob njenem vznožju. Nad njimi se z gozdom poraščena pobočja prelomijo v razsekane skalne gnote, ki dosežejo najvišjo točko na vrhu Cime di Sesto Sud, 2870 m. Iz Sextena se nam zdi, da je glavni vrh severni, Cima di Sesto Nord, 2773 m, ki je pomaknjen bolj v ospredje. Dejansko pa gre le za vršino v grebenu, ki se z glavnega južnega vrha spušča proti severu. Iz doline Cime di Sesto le malokomu padejo v oči, saj glavno veduto nad Sextenom predstavljajo dolomitiski postavneži Cima Undici, 3092 m, Croda dei Toni, 3094 m, in Cima Una, 2698 m, gore, ki so del znamenite sextenske ure.

V Vierschachu, ob izteku smučišč, ki se spuščajo s pobočij Monte Elma/Helm, najzahodnejše gore v karnijskem grebenu, se v bližini glavne in v poletni

turistični sezoni močno prometne ceste, ki vodi skozi Pustriško dolino/Val Pusteria/Pustertal, dviguje osamelih hribočec s cerkvijo sv. Magdalene. Z njega si, odmaknjeni od prometnega vrveža, lahko v miru predamo pogledom na omenjeni gori, ki se iz temnih gozdov dvigujeta v sinje višave. Odkar sva z bratom Janezom odkrila ta prijetni kraj, se vsakič, ko skozi Avstrijo potujeva proti Dolomitom, ustaviva pri sv. Magdaleni. Tokrat si Cime di Sesto še posebej pozorno ogledujeva. Sprašujeva se, ali nama bo uspelo priti na glavni vrh. Če ne bi velikega dela poti že poznala, bi zdaj, ob vsej razsežnosti gore, dvomila že, ali se nama mu bo sploh uspelo približati.

Ko sva se pred leti povzpela na Punto dei Tre Scarperi iz doline Val Campo di Dentro/Innerfeld Tal, sva po dolgih, utrujajočih meliščih dosegla škrbino Forcella dei Sassi/Steinalm Scharte, od koder vodi uhojena steza proti vzhodni steni Punte dei Tre Scarperi. Tam sva opazila sled stezice, ki je vodila proti Cime di Sesto. Dostop do škrbine Forcella dei Sassi od sv. Magdalene ni viden, zakrivajo ga stene in grebeni. Škrbina leži na višini 2678 m in z nje je do glavnega vrha Cime di Sesto le nekaj manj kot dvesto metrov višinske razlike. Vendar je razdalja od škrbine do vrha precejšnja, in preden se mu približamo, nas čakajo dolga prečenja strmih zagrusečenih pobočij in vzpenjanje po krušljivih žlebovih gor in dol od ene škrbine do druge. Ko sva v zgodnjem poletju z okoliških vrhov gledala goro, je bila grapa, ki se spušča s škrbine pod vrhom, še vsa zasnežena. To je bilo vse, kar sva vedela o normalnem pristopu na goro, ki naju je mikala vse od vzpona na Punto dei Tre Scarperi.

Cime di Sesto je gora, o kateri bomo težko našli podrobnejše opise. Obiskujejo jo predvsem domačini, ki svojih vzponov ne objavljajo v javnosti. Tako ostaja gora v njihovi domeni in v domeni tistih redkih tujih obiskovalcev, ki iščejo neznana pota z negotovim izidom. Tudi nama je gora predstavljala precejšnjo neznanost, saj o njej v množici novejših vodnikov nisva našla nobenega obsežnejšega opisa. Zne same smeri na Cime di Sesto so s sliko, oceno težavnosti in morda z

Cime di Sesto in Punta dei Tre Scarperi nad dolino Val Campo di Dentro. Med njima je pobeljena škrbina Forcella dei Sassi, pod njo krnica Steinalpenkar.
Foto: Janez Turk

Panorama z vrha z znamenito sekstensko ura. Od leve: Croda Rossa di Sesto, Cima Undici (za njo Monte Popera) in Croda dei Toni.

Foto: Matija Turk

nekaj skopimi stavki predstavljene v vodniku Richarda Goedekeja. Goedeke, vsestranski nemški alpinist in pisec gornjskih vodnikov, je v Sekstenskih Dolomitih preplezal kar nekaj prvenstvenih smeri, nekatere tudi sam. Menda še zdaj, na stara leta, kdaj pa kdaj obiše te kraje, kjer je med domačini dobro zapisan. Cime di Sesto so svoj prvi obisk dočakale razmeroma pozno, šele leta 1888. Za čuda ni bil prvopristopnik nihče iz rodbine znamenitih gorskih vodnikov Innerkofler iz Sextena, temveč mladi samohodec Robert Hans Schmitt z Dunaja. Čeprav je imel komaj osemnajst let, je Schmitt zaradi svojih drznih vzponov sodil med gornjsko elito, ki je premikala meje mogočega. Ko mu je vodnik Veit Innerkofler zagotovil, da na gori ni stal še nihče, je bila to priložnost, ki jo je veljalo izkoristiti. Na Cime di Sesto se je odpravil iz Sextena. Po markantni severni debri, tedaj še globoko zaliti s snegom, se je povzpел pod severni vrh in z njega po grebenu na južnega. Z glavnega vrha je plezal naprej proti škrbini Forcella dei Sassi, nato pa po zasneženem ozebniku z grebena sestopil na vzhodna pobočja, ki ga posevno sekajo številni žlebovi, po katerih poteka najlažji pristop. Ko je dosegel škrbino Forcella

Megljice nad dolino Val Fiscalina. V sredini zadaj Croda dei Toni.

Foto: Janez Turk

dei Sassi, se je podal še na Punto dei Tre Scarperi, ki jo je dosegel po deloma novi smeri, saj se je v spodnjem delu vzpenjal po ozebniku, in ne po steni levo od nje, kjer gre običajni pristop. Med sestopom v dolino Val Campo di Dentro ga je dohitela noč, ki jo je prebil pod previsno skalo v krnici Steinalpenkar.

***

Z vzponom na Cime di Sesto sva odlašala kar nekaj let, a naposled so le prišle na vrsto. Pred nama so bili trije sončni avgustovski dnevi, ki sva jih želela izkoristiti za intenzivni gornjski oddih, za obisk Dolomitov in Karnijskih Alp. Ko sva po dolgi vožnji skozi Ziljsko in Dravsko dolino, pospremljeni s številnimi postanki, v petek zvečer prispela do vhoda v dolino Val Campo di Dentro, je bila zapornica na cesti spuščena. Do 18. ure turiste po dolini prevažata minibus, in šele ko dolino zapusti zadnji, se zapornica dvigne in do konca asfaltirane ceste se lahko zapeljemo z avtom. Zapornica se je odprla z manjšo zamudo in med čakanjem sva si porazdelila opremo in se pripravila za vzpon.

Sence so se že spustile v dolino, ko sva z makadamske ceste, ki od parkirišča vodi naprej do kočice Rifugio Tre Scarperi, zavila kar naravnost navzgor proti krnici Steinalpenkar pod Cime di Sesto in Punto dei Tre Scarperi. Tam bova tako kot nekoč mladi Schmitt v tisti romantični dobi odkrivanja gora prenočila in si tako za naslednji dan skrajšala vzpon. Ko sva se po strmi stezi skozi ruševje prebila do krnice, sva šla v njenem spodnjem delu mimo balvanov, ki nudijo odlično zavetje, a pod njimi ni bilo dovolj prostora za najin šotor. Hodila sva naprej, se vse bolj približevala meliščem, a ravnega prostora za šotor ni bilo nikjer. Šele čisto na robu travnikov sva našla majhen, popolnoma raven prostor. Bil je že mrak, ko sva si postavila prenočišče. Spodaj v krnici sva spotoma nabrala suhih vej in si večer popestrila s tabornim ognjem. Prasketanje ognja je napolnilo ozračje, prežeto s tišino. Vzšla je luna in svojo bledo svetlobo razlila čez stene Punte dei Tre Scarperi. Na melišču pod njimi sta se pojavili dve lučki in kmalu sta prikorakala mimo

zadovoljna obiskovalca te imenitne gore. Ujela ju je noč, a nič ne dé, srečno sta izplezala iz stene in do doline je le še sprehod.

Ob svitu sva pospravila šotor in odvečne stvari skrila pod bližnjo skalo. V dobri uri sva se povzpela do škrbine Forcella dei Sassi. Stojiva na razpotju. Pred leti sva šla naravnost, proti vzhodni steni Punte dei Tre Scarperi, zdaj zavijeva levo. Trenutek nepazljivosti in stezice ni več. Nadaljevanje po grebenu bi bilo pretežko, zavijeva navzdol po pobočju proti prvemu žlebu, ki ga jasno vidiva pred sabo. Vzpon v škrbino vrh žleba in spust do naslednjega žleba in tako dalje, vse dokler ne doseževa dolge grape, ki se konča v škrbini pod vrhom. Grapa je kopna in od blizu sploh ni tako neprijazna, kot je videti od daleč. Z zadnje škrbine se odpre pogled navzdol proti Sextenu. Pot do vrha je odprta in do velikega lesenega križa na njem naju loči še nekaj zbranega plezanja po skrotju.

Visoka oblačnost se je začela trgati in gore obliva topla svetloba. Zadovoljna stojiva pri križu in zreva navzdol na zelene travnike, nad katerimi plavajo beli oblaki. Občutek je še toliko posebnější, ker veva, da stojiva na gori, ki jo opazi le malo ljudi, še manj pa jo obiše. V vpisni knjigi na vrhu se ponavlja nekaj istih imen. Člani "Bergrettung Sexten" so njeni zvesti obiskovalci.¹ Obiskujejo jo tudi pozimi, ko zasnežene grape omogočajo velikopotezno prečenje gore iz ene

¹ Gorska reševalna služba Sexten.

doline (Val Fiscalina) v drugo (Val di Sesto). Čeprav je gora dandanašnji med alpinisti in gorniki domala povsem spregledana, ni nepopisan list. Po njenih stenah in grebenih so speljane smeri, ki so nastale v časih, ko je alpinizem v Dolomitih še prežemal raziskovalni in pustolovski duh.

Ko ponovno stojiva na škrbini Forcella dei Sassi, gore sijejo pod sončim nebom. Odloživa nahrbtnika in se po stezici odpraviva proti vstopu v vzhodno steno Punte dei Tre Scarperi. Kako hitro mineva čas, a spomini na to oddaljeno doživetje so živi, kot bi se zgodilo včeraj. Želja, ki se je porodila takrat, je izpolnjena. ●

S škrbine Forcella dei Sassi vodijo sledovi stezice proti Cime di Sesto. Desno je viden prvi izraziti žleb, po katerem gre pristop.

Foto: Matija Turk

Informacije

Cima di Sesto Sud/Südllicher Gsellknoten, 2870 m
Dolomiti di Sesto/Sekstenski Dolomiti

Zahtevnost: Alpinistični vzpon, I–II, 200 m. Vzpon ob dobri vidljivosti orientacijsko ni zahteven. Občasno so vidni sledovi stezice, mošiči so redki.

Oprema: Običajna oprema za visokogorje, čelada, plezalni pas, vponke, vrvice, 30 metrov vrvi za morebitno varovanje.

Višinska razlika: 1361 m

Izhodišče: Dolina Val Campo di Dentro/Innerfeldtal, 1509 m.

Parkirišče je na koncu ceste, odprte za javni promet. Zapornica pri vstopu v dolino je od konca junija do konca septembra med 8. in 18. uro, ko v dolino vozi minibus, spuščena. Avtomatsko se odpre le vozilom, ki zapuščajo dolino.

Koča: Koča Rifugio Tre Scarperi/Dreischusterhütte, 1626 m, telefon +39 0474 96 66 10, +39 0474 64 60 66, e-pošta info@dreischuster-huette.com.

Časi: Parkirišče v dolini Val Campo di Dentro–Koča Tre Scarperi 45 min

Koča Tre Scarperi–škrbina Forcella dei Sassi 3.30 h
Škrbina Forcella dei Sassi–Cima di Sesto Sud 1.30–2 h
Sestop 4 h
Skupaj 10–11 h

Sezona: Meseca avgust in september, ko v grapi pod vrhom ni več snega. V primeru snega potrebujemo dereze in cepin.

Vodnik: Richard Goedeke: *Sextener Dolomiten, Cristallo-Tofana-Fanes-Pragser Berge*, Bergverlag Rother, 2003.

Zemljevid: *Sextener Dolomiten/Dolomiti di Sesto*, Tabacco 010, 1: 25.000

Vzpon: S parkirišča v dolini Val Campo di Dentro gremo po cesti proti koči Rifugio Tre Scarperi/Dreischusterhütte, 1626 m. Za kočjo poiščemo stezico, ki se skozi ruševje vije po pobočjih pod Punto dei Tre Scarperi/Dreischusterspitze. Čez melišča gremo po stezi nazaj proti severu. Pod izrazitim razom se steza prevesi navzdol in zavije v grapo, od koder se začne strmo vzpenjati po rušnatem pobočju, vrh katerega dosežemo krnico Steinalpenkar. Sledi 500 metrov napornega vzpona po melišču do škrbine Forcella dei Sassi/Steinalm Scharte, 2678 m, med Punto dei Tre Scarperi in Cime di Sesto. S škrbine vodi nakazana stezica proti Cime di Sesto. Po njej v kratkem dosežemo sedelce v grebenu, od koder sestopimo poševno desno navzdol do roba, od koder se nam odpre pogled na nadaljevanje poti. Nakazana stezica se še naprej strmo spušča v smeri proti dobro vidnemu žlebu v severnem masivu Cime di Sesto. Prečimo širok graben in vstopimo v omenjeni žleb, v katerem je v spodnjem delu zagozdena skala. Preplezamo stopnjo desno ob skali (I) in nadaljujemo po žlebu do škrbine na njegovem vrhu, za katero nekoliko više zagledamo naslednjo škrbino. Po zagrjušenih žlebovih nadaljujemo od ene škrbine do druge, dokler ne pridemo v široko grapo, ki vodi proti nezgrešljivi škrbini pod vrhom Cime di Sesto. Z zadnje škrbine nas do vrha čaka še nekaj plezanja po krušljivem skrotju. Najprej plezamo levo ob razu, nato ob njem proti vršnemu grebenu in pod njim desno do vrha Cima di Sesto Sud/Südllicher Gsellknoten.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.